

Kâğıt ve Kutu Fiyatları Neden Artıyor?

14 Kasım 2021 Pazar

9-10 Kasım günleri Afyon ve Konya'da kurulu 10 kadar müşteriye ziyaret ettim. Görüşmeler sırasında bana kutu ve kâğıt fiyatlarının neden arttığı, bundan sonra ne olacağı soruldu. Oluklu mukavva alıcılarının önemli bir kısmında, bu konuyla ilgili bilgi eksikliği olduğunu gördüm: Kâğıt fiyat artışını bir şirketin marifeti olduğunu düşünen de vardı, sektördeki yabancı yatırımın artmasına da bağlayan da vardı. Müşterileri ziyaret eden bazı cahil satış temsilcilerinin de kulaktan dolma bilgilerle insanları yanlış düşünmeye ittiklerini gördüm. Ziyaretler sırasından dilim döndüğünce yanlış düşünceleri düzeltmeye çalıştıysam da kendimi bu yazıyı yazmak mecburiyetinde hissettim.

(Bu yazıda kâğıt dediğimde oluklu mukavva kâğıdını ve ambalaj veya kutu dediğimde oluklu mukavva kutuyu kastediyorum. Kaynaklardan derlediğim bilgilerden çıkarım ve yorumlarımı italik olarak yazacağım.)

Fiyatı Arttıran Faktörler

Hurda yetersizliği, enerji krizi, kırılmış tedarik zinciri, yetersiz iş gücü, artan kâğıt ve kutu talebi, artan kimyasal madde fiyatları, kur artışı, gibi nedenlerle hem kâğıt hem de kutu fiyatları artıyor. Şimdi detaylara bakalım:

Artan Kutu Talebi

- Pandemi tüketim alışkanlıklarını değiştirdi, hijyen nedeniyle artık daha fazla ambalaj (kutu, kâğıt torba, karton kutu) kullanılıyor.
- Tek kullanımlık miktarların satın alma isteği, karbon ayak izini azaltmak için deterjan kutusunun içindeki boşlukları azaltma gibi nedenlerle kutu boyutları küçülüyor. Yeni boyutlar ilave ambalaj talebi anlamına geliyor.
- Kırılan tedarik zincirleri nedeniyle daha fazla sayıda taşıma ve ilave depolama gerekiyor, yani daha fazla kutu.
- E-ticaret üzerinden yapılan satışlar, mevcuda ilaveten %20-35 daha fazla oluklu mukavva kutu gerektiriyor.
- Tek kullanımlık plastik ambalajlara gelen yasaklar, kutu ve kâğıt esaslı ambalaj talebini arttırıyor. (1)

Yetersiz Hurda Kâğıt

E-ticaret bir taraftan daha fazla kutu kullanımını gerektirirken, diğer taraftan evlere teslim edilen kutular yeterince geriye dönmüyor ve çöplere karışıyor. DS Smith, 2017'den 2020'ye kâğıt ambalajların İngiltere'deki geri dönüş oranının %15 azaldığını söylüyor (2)

Geçen yıllarda ABD en büyük hurda ihracatçısı idi. Ancak kurulmakta olan 6 büyük kâğıt makinesinin kapasitesi 3,1 milyon ton ve tümü de hurda kâğıt kullanacak. Bu durumda ABD bırakın hurda ihraç etmeyi kendisi ithal eder duruma gelecek. (3)

Şu sıralar çeşitli nedenlerle Çin biraz yavaşlamış durumda, ekonomisi 2019 seviyesine döndüğünde hurda ve hurda esaslı kâğıt fiyatlarını çok merak ederim.

Enerji Krizi

Çin kömürden-doğal gaza geçmeye karar verdiğiinden, doğall gaz talebi ve fiyatı arttı. Kömür yakan kazanların Mart-2023'e kadar doğall gaza geçmesine karar verdi. Büyük kâğıt üreticilerinin tümü henüz bu dönüşümü sağlamadı (4) Çin ayrıca şirketlerine

Tüketilen enerji / yaratılan milli hasıla (GDP)

Şeklinde bir hedef vermiş. Fabrikalar, oranı tutturmak üzere üretim kesintilerine gitmek zorunda kalıyormuş.

Son senelerin en soğuk kışı yaşanan Avrupa'da 2021 ilk çeyreğinde geçen yılın aynı dönemine göre doğall gaz tüketimi %7,8 artmış. Gaz tedarikçilerindeki bakım duruşları nedeniyle Avrupa yeterince gaz alamamış ve rezervleri normalin %20 altına inmiş. İkinci çeyrekte ekonomiler toparlanırken daha fazla gaz talebi açığa çıkmış. Değişen iklim koşulları, yaz aylarında rüzgâr enerjisi üretimini iyice azaltmış, yani yeterli rüzgâr esmemiş.

Arz kaynaklı nedenlerin başında ise esas tedarikçi Norveç'in arıza-bakım duruşları nedeniyle gazı kesmesi olmuş. Diğer tedarikçi Rusya ise Asya ülkelerinden gelen talebe daha çok gaz vermeye başlamış. Analistler soğuk kış günleriyle birlikte gaz fiyatlarının daha da artacağını, sabit fiyatlı kontratlara güvenilemeyeceğini düşünüyormuş. (5)

Buna karşılık elektrik üretimi %70 oranında kömüre bağılı olan Hindistan'da kömür yokluğu nedeniyle devlet topraklarından çıkan tüm kömürü termik santrallere gönderme kararı almış. Kömürü biten küçük kâğıt-karton fabrikaları durmaya başlamış. (6) Kömür yetmezliğinin arkasında iki neden varmış: Artan petrol fiyatları, navlunu çok pahalı yaptığıından yeterince ithal edilemiyormuş. Ayrıca Ağustos-Eylül dönemi yoğun muson yağmurları kömür üretimini engellemiş.

Özetle doğall gaz talebi ve fiyatları artıyor ve artmaya devam edecek. Bir ülkede kömürden vaz geçiliyor, fiyatının düşmesi beklenir ama alternatif olduğu için kısa dönemde fiyatı artıyor. Ayrıca diğer ülke ithal etmeye kalksa, yüksek navlun ödemek zorunda çünkü petrol de artmış.

Kimyasal Madde

Yukarıdaki enerji problemleri, üretimlerde kesintiye neden oluyor. Çin veya Hindistan'dan ithal edilen ham madde ve kimyasalların daha az üretilmesine ve piyasada bulunmamasına neden oluyor. Arz-talep kanunu nedeniyle, tedariki zorlaşan malın fiyatı artıyor.

Nışasta

Kağıt ve oluklu mukavvada kullanılan nışasta, geçmiş yıllarda hep yıllık bağlantılarla ve yıllık sabit fiyatla satın alınır idi. Ancak bu sene mısır üretimi az olmuş ve şimdi yeterli mısır olmadığıından, nışasta fiyatı belki de her ay değişecek.

Yani kağıt ve kutu maliyeti belki her ay artacak.

Gemi-Konteyner Konusu

A satellite image captured on Oct. 10, 2021 by NASA shows over 70 ships waiting to dock and unload at the ports of Los Angeles and Long Beach.

Fotoğraf (7) nolu kaynağa aittir. 10 Ekim 2021'de malını boşaltmak için Los Angeles ve Long Beach limanlarında bekleyen gemi sayısı 70 tane imiş.

Mal akışı halen normale dönmediğinden, kaynağından zamanında yola çıkamayan mallar, gittikleri yerde de zamanında varamıyor ve hızlıca boşaltılamıyor. Bu durum, normalde ithal edilmiş olan mal zamanında gelmediğinden bir başka kaynaktan bulunabilirse tekrar satın alınıyor. Böylece ilave talep oluşuyor.

Kamyon şoförü ve tır bulunamaması da mal akışının halen normalleşmediğinin bir göstergesi. Normale göre bir başka kaynaktan satın alınan mallar, daha fazla taşınmış oluyor.

Yetersiz İşgücü

Aşısız olduğundan çalışamama, filyasyon nedeniyle evde olma veya hasta olduğundan çalışamayanlar var. (8)

Pandeminin başlangıcında kapanmalardan yeterince çalışan bulunamaması daha büyük bir sorun idi. Şimdi ise yüksek sipariş seviyesini karşılamak üzere konulan yeni kapasiteleri doldurmak gerekiyor. Hayat pahalılığı, ücret seviyesini yetersiz kıldı. Sanırım bazı çalışanlar, alacağı ücretin bir kısmını yolda harcayacağına, belli günlerde garson/kurye gibi kayıt dışı çalışmayı tercih ediyor veya zorunda kalıyor. Kayıt dışı çalıştırmaya-iş yapmaya engel olursa; ücretler genel seviyesi artacak ve çalışan bulmak kolaylaşacaktır.

Yetersiz Kraft Liner ve Oluklu Mukavva Kağıdı

ABD istatistiklerine göre geçen yılın ilk 9 ayına göre bu yıl ülkemize %39,4 daha az Kraft liner ihraç edilmiş. (9)

Selüloz ve Kağıt Vakfı istatistiklerine göre, ülkemizin ilk 9 aydaki toplam Kraft liner ithalatı geçen yılın aynı dönemine göre %24,7 azalmış. Geçen yıl ilk 9 ayda 228 bin ton olan toplam Kraft ithalatımız bu yıl 171 bin tona inmiş.

Amerikan iç talebi çok canlı ve içerdeki kâğıt fiyatları daha yüksek olduğundan kraftı ihraç etmek yerine içerde tüketmeyi tercih ediyorlar. Ülkemizin alamadığı kraftın yerine test liner cinsi kâğıtlar ikame ediliyor. Bu durumda 228-171=57 bin ton kâğıt talebi ortaya çıkmış oluyor.

Gerçekten gerekmiyorsa Kraft takıntısından kurtulmak gerekiyor. 57 bin ton Kraft yerine yüksek mukavemetli test liner kullanılabildiğine göre daha çevrilecek çok miktar var.

Peki, dışarıya satılan kâğıt miktarı artmış mı? Hayır artmamış. Oluklu mukavva kâğıdı ihracatımız geçen yıl (ilk 9 ay) 151 bin ton iken bu sene 148 bin tona inmiş.

Acaba kâğıt üretimimi azalmış? Hayır, tersine 41 bin ton artmış. Geçen yıl oluklu mukavva kâğıdı üretimi 1.871 bin ton iken bu yıl 1.912 bin tona çıkmış. Üretilen oluklu mukavva kâğıtları, sektörün ihtiyacını karşılamıyor, talep daha fazla.

Kur ve Enflasyon Artışı

Kurlar artınca ithal edilen bütün yedek parça, malzeme ve ham maddelerin maliyeti artıyor. Dolayısıyla üretilen kağıdın ve kutunun fiyatı da artıyor. Enflasyon yükselince içerden temin edilen mal ve hizmetlerin maliyeti artıyor ve fiyatlar yine yükseliyor.

Sonuç

Müşterilerden biri, kâğıt ve kutu sektörünün fırsatçılık yaptığını düşündüğünü belirtti. Böyle bir şey yok, eğer haklı olsa şirket karlılıklarında anormal artış görünürdü. Borsa İstanbul'a kote üç oluklu mukavva şirketinin son açıklanan finansallarına göre esas faaliyet kar marjı ortalaması %12,7. Buna karşılık uluslararası bir şirketin kar marjına baktım. (10) Smurfit Kappa'nın CEO'su ebitda %10 artarak, %17 oldu diyor.

Fırsatçılık falan yok. Bizdeki problem, enflasyon: Enflasyon hem rakamları büyütüyor hem de sektöre hemen her ay fiyat ayarlaması yaptırıyor. Bu sene yurt dışında kağıt ve kutu fiyatları beş kez arttı. Türkiye'de ise dokuz kere artmak zorunda kaldı. Avrupa'da enflasyon %3,4 ile son 13 yılın zirvesine çıkmış, bizim ÜFE oranı ise %44. Artan maliyetler elbette fiyatları arttıracak.

Kaynaklar

1. <https://www.france24.com/en/europe/20211011-france-to-ban-plastic-packaging-for-fruit-and-vegetables-from-january-2022>
2. <https://www.cityam.com/full-blown-recycling-crisis-looms-over-uk-ds-smith-boss-warns/>
3. <https://www.fastmarkets.com/article/4011958/occs-11-month-price-run-finally-ends-all-average-rcp-prices-remain-up>
4. China P&B prices mixed as big industrial shuts choke both supply and demand (www.risiinfo.com, 2/10/2021)
5. Fastmarkets RISI Viewpoint: Increasing natural gas prices and its impact on paper and board producers. (www.risiinfo.com, 27/9/2021)
6. Indian P&B mills' coal stocks low as imports get scarce and domestic supply falls short. (www.risiinfo.com, 29/10/2021)
7. <https://edition.cnn.com/2021/10/18/business/container-port-record-backlog/index.html>
8. Domestic liner prices hold, export up; boxmakers worry intensely of delays, labor hurting 4Q output. (www.risiinfo.com, 15/10/2021)
9. US export KLB prices look set to mostly rise again, with questions, uncertainty looking ahead (www.risiinfo.com, 12/11/2021)
10. Fastmarkets RISI ICC: Smurfit Kappa's 'never say never' approach to see more M&As, 'opportunities'. (www.risiinfo.com, 9/11/2021)